

UTRIKESUTSKOTTETS BETÄNKANDE 6/2004 rd

Regeringens proposition om godkännande av ändringen av artikel 1 i konventionen om förbud mot eller inskränkningar i användningen av vissa konventionella vapen som kan anses vara ytterst skadebringande eller ha urskillningslösa verkningar samt med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i ändringen som hör till området för lagstiftningen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 13 april 2004 en proposition om godkännande av ändringen av artikel 1 i konventionen om förbud mot eller inskränkningar i användningen av vissa konventionella vapen som kan anses vara ytterst skadebringande eller ha urskillningslösa verkningar samt med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i ändringen som hör till områ-

det för lagstiftningen (RP 33/2004 rd) till utrikesutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- enhetschef Päivi Kaukoranta, utrikesministeriet
- konsultativ tjänsteman Taina Susiluoto, försvarsministeriet.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner den i Genève i december 2001 ingångna ändringen av artikel 1 i konventionen om förbud mot eller inskränkningar i användningen av vissa konventionella vapen som kan anses vara ytterst skadebringande eller ha urskillningslösa verkningar.

Ändringen av artikel 1 utvidgar tillämpningsområdet för konventionen och dess protokoll till att utöver internationella väpnade konflikter också gälla inomstatliga konflikter.

I propositionen ingår ett förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i ändringen av konventionen som hör till området för lagstiftningen. För Finlands del träder ändringen av konventionen i kraft sex månader efter det att Finland har deponerat sitt instrument för godkännande hos Förenta Nationernas generalsekreterare. Lagen avses träda i kraft samtidigt som ändringen av konventionen träder i kraft för Finlands del, vid en tidpunkt som fastställs genom förordning av republikens president.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Av de orsaker som framgår av propositionen och med hänvisning till annan utredning finner utskottet förslaget nödvändigt och lämpligt. Utskottet tillstyrker lagförslaget utan ändringar.

Konventionen om förbud mot eller inskränkningar i användningen av vissa konventionella vapen (FördS 64/1983) inklusive protokoll innehåller ingående rättsregler för krigföring som bygger på den folkrättsliga principen att parterna i en väpnad konflikt inte har obegränsad rätt att välja sina krigsföringsmetoder och på principen att det är förbjudet att använda vapen, projektiler, ammunition och krigsföringsmetoder som medför alltför stora skador eller onödigt lidande.

Propositionen gäller en ändring som utsträcker tillämpningsområdet för hela konventionen om konventionella vapen och dess protokoll till inomstatliga väpnade konflikter. Ändringen påverkar inte det ändrade minprotokollet (FördS 91/1998) eftersom protokollet redan nu täcker in inomstatliga konflikter. I våra dagar är merparten av konflikterna inomstatliga. Dessutom har konflikterna ändrat karaktär. Ett typiskt drag är till exempel att civila offer nonchaleras i allt högre grad. Av den anledningen är det enligt utrikesutskottet viktigt att bestämmelser som är tillämpliga på väpnade konflikter också i mån av möjlighet utsträcks till inomstatliga konflikter. Det blir allt viktigare att den internationella humanitära rätten och de mänskliga rättigheterna sanktioneras genom konventioner. Detta för att

alla parter i väpnade konflikter ska följa bestämmelserna och situationen för både offren och parterna i sådana konflikter förbättras. Utbildning spelar en stor roll för efterlevnaden av reglerna. Den humanitära rätten kan respekteras bara om soldater och krigare är medvetna om rättsreglerna för krigföring och överträdelser bestraffas. Den humanitära rätten kan tillämpas effektivt om staterna följer sina åtaganden. Det är viktigt att större avseende fås vid överträdelser av konventionerna. Vetenskapen om att brott straffas har också en förebyggande effekt.

En utvidgning av tillämpningsområdet för konventionen är i linje med Finlands målsättning. Ändringen träder internationellt i kraft den 18 maj 2004. Därför är det angeläget att Finland så snart som möjligt deponerar sitt instrument för godkännande.

Förslag till beslut

På grundval av det ovanstående föreslår utrikesutskottet

att riksdagen godkänner den i Genève den 21 december 2001 gjorda ändringen av artikel 1 i konventionen om förbud mot eller inskränkningar i användningen av vissa konventionella vapen som kan anses vara ytterst skadebringande eller ha urskillningslösa verkningar och

att lagförslaget godkänns utan ändringar.

Helsingfors den 5 maj 2004

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Liisa Jaakonsaari /sd
medl. Anneli Jäätteenmäki /cent
Antero Kekkonen /sd
Kimmo Kiljunen /sd
Eero Lankia /cent
Henrik Lax /sv
Suvi Lindén /saml (delvis)

Petri Neittaanmäki /cent
Maija Perho /saml
Suvi-Anne Siimes /vänst
Hannu Takkula /cent
Jari Vilén /saml
Ben Zyskowicz /saml (delvis).

Sekreterare var

utskottsråd Raili Lahnalampi.